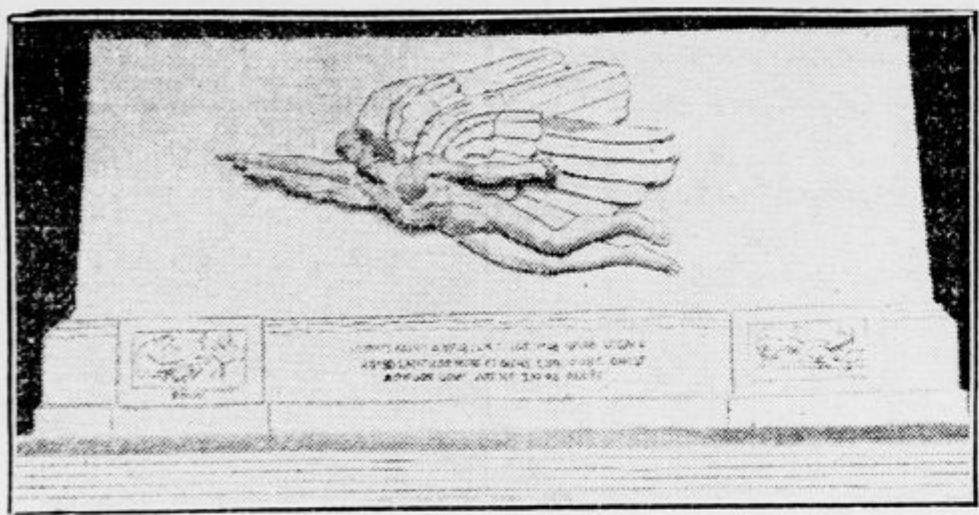

Iz življenja in sveta

Spomenik žrtvam francoskega letalstva

Načrt za spomenik Costesu in Belontu, ki ga bodo postavili v Saint-Valéry-en-Caux

Pariz v Saint Germainu

Na pariškem pokopališču Pere Lachaise počiva že nekaj časa inženjer Fernand Jacopozzi, čarobni mojster pariške razsvetljave. Njegovi genialnosti in fantaziji je Pariz dolžan hvalo za krasne svetlobne učinke in vso svetlobno reklamo, ki je še pomnožila pariški sloves v svetu. Bajno razsvetljeni Slavolok zmage na trgu Etoile, klasična razsvetljava notredamske katedrale in cerkve sv. Magdalene, srebrni čez iz vodometov — to so bile dekoracije, ki jih je Parizu ustvaril Jacopozzi. A ne le v miru, tudi v vojni je igral Jacopozzi znatno vlogo, ki pa doznava javnost zanjo šele zdaj po njegovi smrti.

Pariz je bil, kakor znano, v svetovni vojni zelo izpostavljen napadom nemških aeroplanov. Zato se je v vodstvu francoske armade rodila misel, da bi bilo dobro zaščititi Pariz z imitacijo njegove razsvetljave. S tem so hoteli francoski vojskovodje odvračati pozornost sovražnika od prestolnice, ki naj bi jo zamenjali z drugo, imitirano prestolnico. Takrat je poklical državni podtajnik za zračno obrambo

bo Dumesnil, minister za letalstvo v bivši Lavalovi vladi. Jacopozzi je sebi in mu naročil, naj napravi takšen in takšen načrt. Inženjer se je nemudoma vrgel na delo. Njegova naloga je bila, ustvariti imitacijo, ki bi v veliki višini mamila in slepila sovražna letala, češ, da so nad Parizom. Vse se je dalo skombinirati, le višje Seine ni bilo dolgo mogoče najti. Jacopozzi pa je slednjič rešil tudi to vprašanje. Šel je v St. Germain, kjer je našel iskano slepilo v robu nekega gozdiča, ki se je v il podobni krivulji kakor Seine. Zdal je izpopolnil pokrajino tako, da je razvrstil svetilne objekte, kakor jih ima Pariz v delavskih predmestjih St. Denisu in Aubervilliersu. Ti dve predmestji so namreč jemali nemški letalci najrajši na muho. Jacopozzi je dovršil svoj načrt do zadnje podrobnosti in 9. februarja so se imeli začeti poskusi za realizacijo njegovega načrta — tedaj pa se je začela francoska ofenziva, ki je prinesla poraz Nemcem in umetni Pariz se je kmalu nato razblinil v nič.

Polom največjega ameriškega elektrokonzerna

Dr. Samuel Insull,

ustanovitelj ogromnega konzerna »Insull Utility Investments Inc.«, je predložil z dolgov v znesku 27 milijard Din konkurz

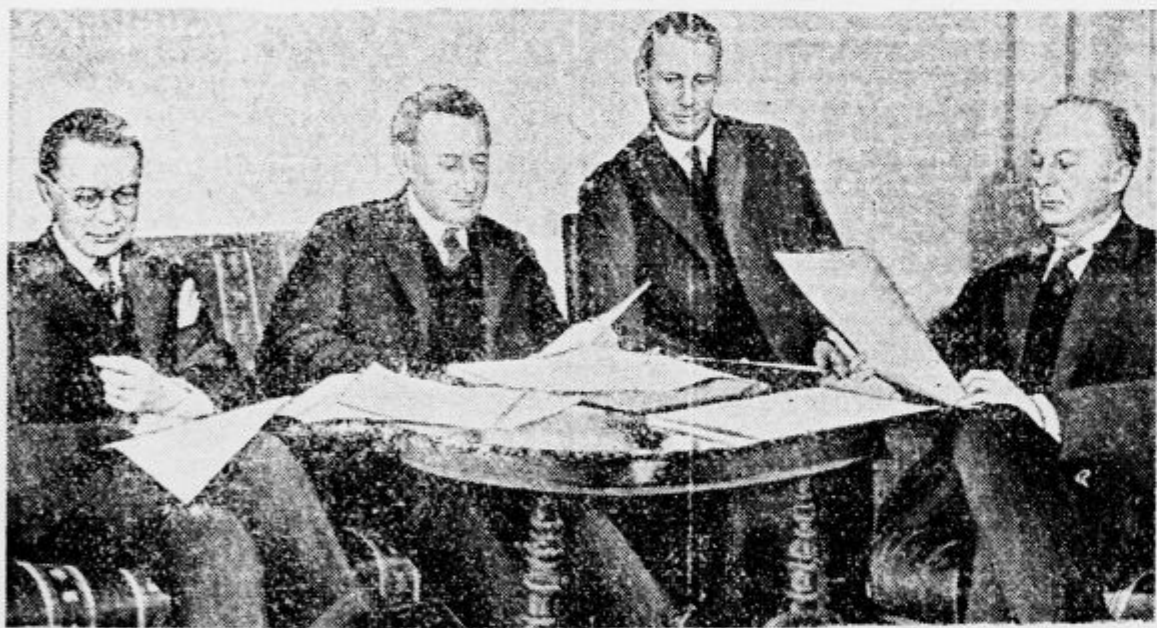
»Svejk« v francoščini

V založbi »Librairie Gallimard« je pravkar izšel francoski prevod Haskovega »Svejka«. Prevodu je napisal predgovor Jean Richard Bloch, ki pravi med drugim: »Hasek je ustvaril lik, ki je istega kova kakor g. Pikvik, Pere Ubu ali Sancho Pansa. Ta tip je nad vse značilen za češko ljudstvo in je v Pragi že docela popularen. Seveda ne v salonih, pač pa pri malih ljudeh, ki jemljejo knjigo v roke iz potrebe počitanku, ne pa zato, da bi brali nekega pisatelja. Pustolovščine vrliga vojaka Svejka so velik junaško-komičen roman, ki je preveden že v vse jezike srednje Evrope. Ubogi Hasek ni živel dovolj dolgo, da bi lahko doživel ta svoj triumf.

Latiniziranje kitajske pisave

Zavod za vzhodne znanosti v Moskvi je sestavil latinsko abecedo in odgovarjajočo slovnico za sovjetske državljane kitajske narodnosti. S tem hočejo Rusi poenostaviti pismenost ruskih Kitajcev. Abeceda sestoji iz 28 pismenk. Rusija bo izdajala kitajske publikacije poslej v latinici.

Kreugerjeva posmrtna afera

(Od leve proti desni:) ravnatelj Browaldh, glavni ravnatelj Nothin, bančni ravnatelj Wallenberg in prof. Fehr, ki raziskujejo po nalogu švedske vlade najrazličnejše povere pokojnega finančnika Kreugerja

Pisateljstvo je žalosten posel

V reviji »American Mercury« opisuje znameniti ameriški pisatelj Joseph Hergeheimer svoje pisateljsko delovanje ter slika svoj posel po pravi tlak.

»Dan za dnevom.« pravi Hergeheimer. »Hodim v svojo malo hišico in se lotim pisanja v sobi, ki je prav za prav jedilnica. Brez prestanka pisem od 10. do 13. ali 14. ure, povprečno napišem po 1500 besed vsako dopoldne. Popoldne zopet napišem svojih 1500 besed. (V Ameriki štejejo rokopis po besedah, ne po vrsticah.) Odkar sem dorasel, tlačim na ta način vse delavnice in vse nedelje. Pred seboj imam dve peresi, levo bele zvezke, da jih pomagam, desno one, ki sem jih že popisal. Naslanjam se na mizo in s trebutom potiskam mizo pred seboj proti vratom v spalnico. Od časa do časa ustavim mizo in jo vestno prenesem nazaj, kamor spada. Nato se seveda zopet začne potiskovanje. Tako pišem sledim gibanju mize med silnim glavobolom in drugimi boleznimi, ki cepijo mojo zbranost. Delam neprestano in edini dogodek v mojem življenju je pojava gospe O' Hara, ki prihaja vsak torek in petek pometat in pospravljat.

S tem seveda ne mislim, da drugi posli niso enolični, uverjen pa sem, da ga ni mučnejšega in enoličnejšega dela nego je pisateljstvo. Kljub temu pa vlada splošno razširjeno naziranje, da je pisanje knjig raj in silno zadovoljstvo. V dvajsetih le-

tih sem napisal do petdeset knjig. To je gotovo težko delo. Ljudje pa si seveda predstavljajo, da svoj čas izmenoma posvečam šampanjcu in razgovorom z ljubimi ženskimi bitji. Američankami in inženjerkami. Resnica je seveda čisto drugačnja. Splošno mislijo, da je pisatelj vesel človek, kar je v Ameriki istovetno z nemoralnostjo ženske pričakuje. Da bo pisatelj nasproti njim vsiljiv in da so na kaj takega že pripravljene, tako vsaj si predstavljajo pisatelja povprečna javnost. Ako tedaj ženske naletijo na pisatelja, so na pol radovedne na pol pripravljene na najhujše. Tudi to menjenje je splošno razširjeno, resnica pa je zopet čisto drugačnja. Ženske smatrajo romanopisca za nekaj brezosebnega. Običajno tudi res ni telesno privlačna osebnost. Njegovo življenje in njegove navade so pač take, da lahko popolnoma uničijo privlačnost njegove osebe.

Presajevanje sobnih rastlin

Ko pride pomlad, ima tudi prijatelj cvetja mnogo opravka s svojimi gojenkami. Rastline zapuščajo zimska bivališča in čakajo na novo opremo za poletne mesece. Hranilne snovi iz zemlje v loncih so izrabljene in za nadaljnje življenje jim je treba novih. Z umetnim gnojenjem se zemlja ne obnovi popolnoma, temveč je treba skoraj vsem našim tlim, toda živim prijateljicam v sobi izrabljeno zemljo izmenjati v celoti, in sicer pri manjših rastlinah vsako le-

Umobolnost ozdravljiva?

Dunajski zdravnik za ženske bolezni, docent dr. Bernhard Aschner, je imel v Zdravniškem društvu na Dunaju predavanje, v katerem je povedal, da se mu je posrečilo ozdraviti devet primerov težke blaznosti, ki jo imenuje znanost s strokovnim imenom dementia praecox.

Bolniki so bile v vseh primerih ženske, ki so kazale stuporje in katatonije, neupornosti, zmedenega stanja, halucinacij, strah, nagnjenost k samomoru itd. V vseh teh primerih so zdravniki ugotovili, da gre za shizofrenijo (razstroj zavesti). Zdravniška veča ima za to vrsto blaznosti najneugodnejšo prognozo. Dr. Aschner je ugotovil, da so umrle te bolnice zaradi togobe, lenosti, želodca, zaprtja, motnje v transpiraciji in v delovanju jeter itd. Docent Aschner je skušal vse te nadloge odpraviti s pospešeno preosnovo. Poleg diete je predpisoval drastična sredstva za izčističenje, potilne kure, odpiral pa je pacientkam tudi žilo in jim pušal kri ter jih zdravil poleg tega s hidroterapijo. Celo vrsto bolnic je napravil s tem sposobnih za delo, najhitrejši rezultate pa je dosegel pri takih, ki niso bile v umobolnici manj kakor tri leta.

Znani psihater dr. Wagner Jauregg je na koncu predavanja dr. Aschnerja priznal, da je metoda hvale vredna in priročajna in se bo gotovo obnesla.

Knjiga, ki so jo pisali 300 let

Pri ustanovitvi Francoske Akademije l. 1634. je kardinal Richelieu med drugim določil, da se mora izdati uradna slovnica francoskega jezika.

Do letos ni moglo te naloge obvladati štirideset nesmrtnikov, zaradi česar je izšlo v teku let nešteto pamfletov, ki so bili namenjeni počasnim učenjakom. Šele 1923 je imenovala Akademija posebno štirilansko komisijo ter ji je poverila nalogo, naj sestavi uradno francosko slovnico.

V začetku letošnjega aprila je stvar dozorela tako daleč, da se knjigo dotikali. Slovnica obsega 264 strani — za vsako stran so torej rabili nad leto dni časa.

Škof severnega tečaja

Francoski misijonar Arsen Turquetil, ki deluje že 30 let med poganskimi Eskimi, je bil imenovan za škofa vseh dežel severnega tečaja

300 civilnih pilotov v ČSR

Register češkoslovaških civilnih pilotov, ki ga vodi ministrstvo za letalstvo, ima zabeleženih 300 civilnih pilotov, ki pa ne izvršujejo vsi svojega poklica praktično.

150 najdebelejših mož pride v Evropo

V Londonu je najavljen obisk 150 najdebelejših mož na svetu. Vseh 150 debelih pripada Zvezi tolsčakov in ima svoj sedež v Carigradu. Najlažji med debeluharji tehta 95 kg. Carigradski tolsčaki imajo svojo posebno sekcijo, v kateri je več bivših evnuhov. Ti živijo sedaj od svojih pokojnin.

Obsodba Steinherzovega morilca

V Keckemetu je bil prošle dni zaključen proces proti morilcu Fischlu, ki je lani v vlaku umoril vinskega trgovca Steinherza. Sodisce je obsodilo morilca zaradi uboja na štiri leta ječe in na osem let izgube državljanjskih pravic in časti. Fischl je skoraj leto dni predsedel v preiskovalnem zaporu, ki se mu vteje v kazen.

Eno leto španske republike

Ministrski predsednik Azana sprejema pozdrave častne čete

Zadnji car

Veliki knez Aleksander je objavil zanimive dokumente o polomu carske države, iz katerih posnemamo naslednja mesta:

Carjeva odpoved na prestol je dokončno odločila usodo Rusije. Nihče ni tega bolje razumel nego Nikita (car) sam. Prijel me je za roko in me odvedel v svojo sobo. »Kaj naj naredim?« je vpraševal. »Kaj bo z menoj, s teboj, s tvojo materjo? Nisem več voljan biti car. Nikoli si nisem želel to postati. Ne razumem umetnosti, kako se vladajo dežele. Ne vem niti tega, kako naj obujem s svojimi ministri.«

Če bi bil Nikolaj II. sin preproste družine, bi vodil harmonično življenje, njegovi predstojniki bi ga nagradili in vsi bi ga spoštovali. Ni bila njegova krivda, da je usoda njegove najboljše čednosti prelevila v uničevalno orožje. Nikoli mu ni prišlo na misel, da bi vladar ne imel pravice biti človeški.

Ko me je dosegla vest o carjevi odpovedi, sem si mislil, da je izgubil razsodnost. Od kdaj se kakšen monarh odpoveduje prestolu, ker vlada pomanjkanje kruha in so v prestolnici buknili nemiri? Ali ga izdajstvo petrogradskih rezervistov pripravilo do tega? Ali ni imel na razpolago armade 15 milijonov mož? Odpoved se mi je zdela smešna l. 1917. in se mi zdi smešna še danes. 24-urna bitka v petrogradskih predmestjih bi napravila red.

Od mojega sedmega do petnajstega leta je bila moja vzgoja podobna vojaški. Moji bratje in jaz smo živeli v barakah, spali smo na ozkih železnih posteljah na čisto tankih žimnicah.

Ob šestih so nas zbudili. V trenutku smo morali vstati za vsak pokus, da bi dalje spali, so bile stroge kazni.

Poklekli smo drug poleg drugega pred tri svetniške podobe, pomolili in se potem skopali v mrzli vodi. To je bilo l. 1870. Naš zajtrk je bil čaj, kruh in maslo, vse drugo je bilo strogo prepovedano, da bi se ne razvabili.

Telovadba in streljanje nam je izpolnilo nadaljnjo uro. Vadili smo se tudi streljanja z gorskim topom v nekem vrtu. V svojem desetem letu bi se lahko udeležil obstreljevanja kakšnega velikega mesta.

Od osmih do enajstih dopoldne in od dveh do šestih popoldne smo opravljali razna domača dela. Po ruskem dvorskem običaju ni bilo nobenemu velikemu knezu dovoljeno obiskovati kakšno javno ali zasebno šolo. Zato nas je obdajal vedno cel trop domačih učiteljev.

Predvsem pa so nas učili streljanja, jahanja, borenja z mečem in bajonetom. Najmanjša napaka pri čitanju kakšnega nemškega pisma nam je ukladla dodatne jedi. Kdor je odgovoril v matematiki, je moral klečati cel uro z nosom proti steni. Če smo obotavljaje se odgovarjali na kakšno vprašanje, smo občutili težko črtilo na glavah in na rokah.

Moderni znanstveniki bi v naši naravi odkrili očitna znamenja za žejo po ljubezni. Vsi smo trpeli zaradi izredne osamljenosti in nismo imeli nikogar, da bi se z njim pogovorili.

Petnaest let pozneje... Prišel je čas, da se poročim z najstarejšo carjevo hčerjo. Po starem običaju carske rodbine bi mi moral car podariti določeno število oblačil.

ba pred uporabo vsaj uro prej namakati. Tudi velikost novih loncev je za rast rastlin velikega pomena. V premajhnih posodah, v katere ne gre dovolj redilne zemlje, izhlapi vlaga, preden je imajo rastline dovolj, v prevelikih loncih pa korenine ne morejo predelati vse zemlje, tako da se je treba pri izbiri velikosti lonca ravnati po obsegu korenin, ne pa po vnanji obliki rastline. Če gre stara posoda v novo, je mero skoraj staro primerna in rastlino lahko presadimo brez vsega. Kadar jemljemo rastlino iz lonca, je treba vzeti rastlino v levo roko — z listi navzdol — ter odločiti kepo korenin z udarcem na lonce. Korenine, ki jih je treba pri presajevanju nekoliko namočiti, je treba z ošiljenim lesenim kolikom zhrabljati in po potrebi — pri čemer pa se mora zelo paziti na najtanjše korenine — lahko pretresti in oteptati stare zemlje. Posušene korenine je treba odrezati z ostrim nožem — do zdravega mesta — ne pa trgati!

Dno lonca v katerem je treba odprtino pokriti s črepijami, se najprej napolni z zemljo; nato se postavi rastlina sredi posode in napolni prostor med koreninami in obodom posode z zemljo, ki jo je treba sem in tja nekoliko stlačiti s palcem, da rastlina bolje stoji. Na vrhu posode mora ostati še dovolj prostora za dolivanje vode. Nato je treba rastlino škropiti z vodo tako dolgo dokler se voda ne pokaže pri odprtini na dnu posode; za kakteje to pravilo ne velja, ker jih je treba zalivati šele po nekaj dnevih in še takrat zmerno. Vse sveže presajene rastline morajo ostati tedni dni v senci in jih je treba predvsem varovati prepiha.

Britanska krona

Krona je posejana s 3000 biseri ter je shranjena globoko pod zemljo v Toweru

Tizianov muzej

V Pieve de Cadore ob Piavi so po štiriletnem zbiranju uredili in otvorili Tizianov muzej v hiši, kjer je Tizian umrl. V muzeju imajo zbirko Tizianovih pisem in drugih listin.

ČSR ima skoraj 15 milijonov prebivalcev

Število prebivalstva češkoslovaške republike se bliža 15 milijonom duš. Po zadnjih statističnih podatkih je imela ČSR 14.850.000 prebivalcev, ker pa se prebivalstvo razmeroma naglo množi, se lahko smatra, da je že doseglo 15 milijonov.

ANEKDOTA

Neki znani berlinski pisatelj je imel v sebi precejšnjo mero ničumnosti. Po neki premieri je pripovedoval v kavarni: »Občinstvo je bilo izvrstno. Igrali so pred krogom prvovrstnih prominentov.« Prijatelji so se na te besede nasmehljali. Pisatelj je to opazil in se takoj popravi:

»Ne mislim pri tem samo nase.«

Isti pisatelj je nekoč pripovedoval:

»Pred kratkim sem šel mimo letne hiše. Imela je tako tenke stene, da si lahko zunaj slisal, kako je nje lastnik, državni poslanec, menjaval svoje politične stališče.«

Vsak dan ena

»Najlepša hvala za jajce, ki ste mi ga posodili, sosed!«

